

TIJDSCHRIFT OVER PLANTENZIEKTEN

ONDER REDACTIE VAN

PROF. DR. J. RITZEMA BOS EN M. DE KONING

Negen-en-twintigste Jaargang -- 5e Aflevering -- Mei 1923

VOORKOMING VAN DE SCHADE DER MADE VAN DE WORTELVLIEG AAN GELE EN ROODE PENEN.

Zooals bekend is worden de gele en roode wortelen of penen veelal in meerdere of mindere mate aangetast door de maden der wortelvlieg (*Psila Rosae* Meigen). Deze maden graven daarin gangen en maken den wortel zoogenaamd „wormstekig” en roesterig. De wortel wordt onooglijk, onsmakelijk en minderwaardig.

Mevr. E. SMIT te Westernieland deelde mij enkele jaren geleden mede, dat de wortelen in haar tuin veel gaver en mooier bleven, als in het gewas hier en daar een uieplant voorkwam. Hoe zij aan die wijsheid gekomen was, is mij tot heden onbekend gebleven.

Ondergeteekende deelde deze opmerking mede aan den heer JAN MULLER te Den Andel, die jaarlijks een veld gele wortelen voor den handel verbouwde. Hij nam daarvan nota. Op het tijdstip, dat hij zijn wortelzaad in den grond had, beschikte hij echter niet over uiezaad, maar kwam hij op het denkbeeld, hier en daar een sjalot tusschen de wortelen te poten. Bij het rooien in het najaar bleken ook zijn wortelen gaaf, terwijl die van zijn buurlui zooals steeds waren aangetast. Hij kon dientengevolge zijn wortelen veel beter kwijt en er een hooger prijs voor bedingen. Op een vraag van zijn buurlui: hoe hij zulke mooie wortelen had verkregen, antwoordde hij: „Dat wil 'k jou nait zeg'n, dat heb 'k van 'n landbouwleeroar”. Het kan wellicht zijn nut hebben, dat die het nu in ruimen kring gaat verklikken. De persoon, wien het bovenstaande aanging, is inmiddels overleden.

Blijkbaar wordt de wortelvlieg door den reuk der uien of sjalotten op een afstand gehouden, legt ze aan de wortelen daar in de omgeving geen eieren en blijven de wortelen daar ter plaatse onaangetast.

Groningen, April 1923.

J. HEIDEMA.

*Ook verschenen in „Verslagen en Mededeelingen
van den Plantenziektenkundigen Dienst”, no. 29.*

DE GROOTE EN DE KLEINE NARCISVLIEG.

BESCHRIJVING EN LEVENSWIJZE VAN DE GROOTE NARCISVLIEG.

De vlieg. *Merodon equestris* is een behaarde vlieg, die op het eerste gezicht door vorm en grootte aan eene bij, door kleur en dichte beharing aan een kleine hommelmel doet denken. Het bezit van slechts twee vleugels (bijen en hommelmels hebben er vier) bewijst evenwel, dat het insect tot de orde der Tweevleugeligen (Diptera) behoort.

Het lichaam is ± 1 c.M. lang, zwart of donker metaalgroen van kleur; door de soms in dwarsstrepen staande witte, bruinroode of geelgrijze haren wordt die grondkleur echter bedekt.

Op den kop ziet men de groote samengestelde oogen, die een groot deel van den kop innemen. In Pl. V, fig. 1 zijn eenige vliegen op natuurlijke grootte afgebeeld. (Deze opname is vervaardigd naar eenige oude museumexemplaren, daar ons momenteel geen versch materiaal ten dienste stond; zij geeft echter nog voldoende duidelijk het algemeen uiterlijk der vliegen weer).

De vliegen komen in de lente, meestal omstreeks midden Mei, uit den grond voor den dag. Natuurlijk zijn er altijd een aantal, die eerder, en een aantal, die later verschijnen; ook het weer is op het tijdstip der vlucht van invloed. In vroege, warme voorjaren zal de groote massa eerder voor den dag komen, dan in ongunstige, natte en koude jaren.

Het ei. Na paring zetten de wijfjes hare ovale, krijtwitte eieren, die $1\frac{1}{2}$ m.M. lang en $\frac{3}{4}$ m.M. dik zijn, af aan de bladeren vlak bij den grond, misschien ook wel op den grond of op den neus vanden bol, als deze ondiep zit. In totaal worden waarschijnlijk 60—100 eieren gelegd; bij elke plant niet meer dan 4 of 5, misschien dikwijls slechts één.

De made. Na een dag of 5 reeds komen uit de eieren de kop- en pootlooze maden (zie Pl. V, fig. 2), die in den bol kruipen, volgens sommigen van onderen op door de schijf; zij zouden dan dus eerst buiten langs den bol naar beneden moeten kruipen. Wellicht ook kruipen zij direct tusschen de schubben door in den bol, en misschien ook worden beide wegen gevolgd. Bij overlangs doorsnijden van een aangetast bol ziet men vaak, dat een gang is gevormd van den neus naar de schijf of de zijkant; als deze is bereikt, keert de made zich om en begint een nieuwen gang in andere richting; dit pleit dus meer voor binnendringen door den